

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Constantino ma[n]sionario ecclesiae S. Stephani.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

DE EADEM SANCTA VIRGINE, EX D. AMBROSII
Episcopi Lib. 2. de Virginitibus.

Leō pedes
S. Teclæ lin-
git.

Virginitatis
præstantia.

Teclæ copulam fugiens nuptialem, & sponsi furōre damnata, naturam etiam bestiarum, virginitatis veneratione mutauit. Nanque parata ad feras, cum ad spectus quoque declinaret virorum, ac vitalia ipsa sano offerret leoni, fecit ut qui impudicos derulerant oculos, pudicos referrent. Cernere erat lingentem pedes bestiam, cubitare humi, muto testificantem sono, quod sacrum virginis corpus violata naturæ, naturam induerat, quam homines amiserant. Videres quadam naturæ transfusione homines feritatē indutos, sauitiam imperare bestia: bestiam exofculari pedes virginis: docere, quid homines facere deberent. Tantum habet virginitas admirationis, ut eam etiam leones mirentur. Non impastos cibis flexit, non citatos impetus rapuit, non stimulos ira exasperauit, non vsus deceptis assuetos, non feros natura possedit. Docuerunt religionem, dum adorant martyrem: docuerunt etiam castitatem, dum virgini nihil aliud, nisi plantas exofculantur, demersis in terram oculis, ranquam verecundantibus, nè mas aliquis vel bestia virginem nudam videret.

VITA CONSTANTII MANSIONARII ECCLESIAE S. STEPHANI, AVTHORE S. GREGORIO

Papa, Lib. 1. Dialog. cap. 5.

23. Septēb.

Nota antiquum usum lampadum in templis ardentium.

Regorius. Cuiusdam Episcopi mei didici relatione, quod narro. Qui in Anconitana vrbe per annos multos in monachico habitu deguit, ibique vitam non mediocriter religiosam duxit. Cui etiam quidam nostri iam prouectioris ætatis, qui ex eisdem sunt partibus, attestatur. Luxta eam namque ciuitatem ecclesia beati martyris Stephani sita est: in qua vir vitæ venerabilis, Constantius nomine, qui Mansionarij sanctus officio deseruiebat, cuius sanctitatis opinio sese ad notitiam hominū longè lateque deenderat. Qui isdem vir funditus terrena despiciens, toto annis mētis ad sola cælestia flagrabat. Quadam verò die dum in eadem ecclesia oleum deesset, & prædictus Dei ramulus vnde lampades accenderet, omnino non haberet, omnes lampades ecclesie impleuit aqua, atque ex more in medio papyrum posuit, quas allato igne succendit: sicque aqua arsit in lampadibus, acsi oleum fuisset. Perpende igitur Petre, cuius meriti vir iste fuerit, qui necessitate compulsus, elementi naturam mutauit.

Petrus. Mirum est valdè, quod audio: sed vellem nôsse, cuius humilitatis apud se esse intus potuit iste, qui tantæ excellentiæ foris fuit.

Gregorius. Inter virtutes animum cognoscere cõgruè quaris: quia multum valdè est, quod tentatione sua intus mentem lacesunt mira quæ foris fiunt. Sed si huius Cõstantij venerabilis vnū, quod fecit, audis: cuius humilitatis fuerit, citius agnoscis.

Humilitas S. Constantij quanta fuerit.

Petrus. Postquam mihi facti illius tale miraculum dixisti, superest etiam, ut me de humilitate mentis eius ædifices.

Rusticus despicit sancti viri staturam & formam.

Gregorius. Quia valdè opinio sanctitatis eius excreuerat, multi hunc ex diuersis prouincijs anxie videre sitiebant. Quadam verò die ex longinquo loco ad videndū eum quidā rusticus venit. Eadē verò hora casu cõtigerat, ut sanctus vir stans in ligneis gradibus, reficiendis deseruieret lampadibus. Erat autē pusillus valde, exili forma atque despecta. Cumque is, qui ad videndū eum venerat, monstrarunt quis esset. Sed nixè peteret, ut sibi debuisset ostendi: hi qui illū nouerant, monstrarunt quis esset. Sed sicut stultæ mentes hominum merita ex qualitate corporis metiuntur, eum paruulū atque despectum videns, ipsum hunc esse non cõcepit omnino credere. In mente etenim rustica inter hoc quod audierat & videbat, quasi facta fuerat quædā rixa, & æstimabat tam breuem per visionem esse non posse, quem tam ingentem habuerat per opinionem. Cumque ipsum eum esse à pluribus fuisset assertum, despexit, & cõcepit irridere, dicēs: Ego grandē hominē credidi: iste autem de homine nihil habet. Quod ut vir Dei Constantius audiuit, lampades quas reficiebat, protinus relinquens, lætus,

con-

DE S. GERARDO EPISCOPO ET MARTYRE.

391

concitus descendit, atq; in eiusdem rustici amplexum ruit, eumque ex amore nimio constringere coepit brachijs, & osculari, magnasque gratias agere, quod is de se talia iudicasset, dicens: Tu solus es, qui in me apertos oculos habuisti. Qua ex re pensandum est, cuius apud se humilitatis fuerit, qui despicientem se rusticum amplius amavit. Qualis enim quisque apud se lateat, contumelia illata probat. Nam sicut superbi honoribus, sic plerumque humiles sua despectione gratulantur. Cumque se & in alienis oculis viles aspiciunt, idcirco gaudent, quia hoc iudicio confirmari intelligunt, quod de se & ipsi apud semetipsos habuerunt.

Vir sanctus
gaudet cō-
temptu sui.

Humilis
quisque sua
despectione
negaudet.

Petrus. Vt agnosco, vir iste magnus foris fuit in miraculis: sed maior intus in humilitate cordis.

HISTORIA SANCTI GERARDI EPISCOPI
CANADIENSIS IN PANNONIA, ET MARTYRIS,

ex MS. codice per F. Laur. Surium, mutato hinc inde
stylo, descripta. Est autem fide digna.

AVDIA, quæ Christi participibus dies hodierna contulit, ex beati patris nostri, Christi que martyris Gerardi meritibus fluxere. Is enim huius lucis lumen per Venetos parentes sortitus, Dei gratia illum preueniente, ab ipsa puertitia coepit Domino nostro Iesu Christo esse deuotus, & doctrinæ Euangelicæ per omnia parere. Itaque & ipsum monasticæ religionis habitum puer accepit, lustramque primi parentis viam declinans, noui hominis iecundum Deum creati vestigijs insistens, regionis per inobedientiam amissæ, nempe paradisi, gaudia adolescens studuit appetere & amare. Cum sic igitur sincero animo sanctam vitam duceret, cupido ei incescit Dominicum sepulcrum inuisendi, vt Christum, qui cum diues esset, propter nos egenus factus est, inops ipse & pauper sequeretur. Egressus itaque de terra & de cognatione sua, tendebat ad Orientem, vbi Abraham & diuitijs auctus est, & pater multarum gentium effectus: vti etiam ipse in Abrahamæ femine, id est, in Christo datam benedictionem, suscepto peregrinationis labore, instar fidelis Abrahamæ adipisceretur.

24. Septemb.
Cap. 1.

Patria S.
Gerardi.

Puer com-
plectitur
monachi-
finum.

Proficisci
vult Hiero-
solytam.

Peruenit interim in Pannoniæ partes, cuius habenas tunc Christianissimus Rex Stephanus moderabatur: ad quem Regem vir Dei humilis & simplex accessit, causamque sui itineris ei aperiens, maiori studio & amore ab eo exceptus est. Vbi autem animaduertit Rex, eum moribus & doctrina bonum Christi odorem spirare, clam dimissis itineris eius socijs, illum solum apud se retinuit inuitum, eique seruando custodes adhibuit. Cernens verò seruus Christi se solum illic derelictum, vt populi strepitus euitaret, eius regionis eremum, quam Beel vocant, petijt, atque illic septennio ieiunij & precibus vacans, excepto Mauro monacho, solus habitauit. Interea memoratus Rex Stephanus vt robustissimus Iosue, impietatem gentis profligauit, crudelesque ac barbaros ethnicorum mores edomuit, ac plurimorum pectora ad suscipienda sanctæ fidei semina præparauit. Videns autem pius Rex regnum suum pacis tranquillitatem adeptum, seruum Dei Gerardum ab eremo reuocauit, pontificali que infula decoratum, ad prædicandum populo suo destinauit. Tantam autem superna pietas ei contulit gratiam, vt eum omnes loci illius incolæ vnicè amarent, & vt patrem colerent, ita vt iam pater multorum instar Abrahamæ patriarchæ haberetur.

Cap. 2.

S. Stephanus
rex est apud
se retinuit
inuitum.
Viuat in
eremo.

Creatur
Episcopus.

Crescente verò fidelium numero, ecclesias Deo per singulas vrbes ædificauit: principalem autem ecclesiam in honorem sancti Georgij, preciosissimi Christi martyris, ad litus Morisij fluminis extruxit, atque inde Morissenam sedem appellauit, quam beatus Rex Stephanus dotarijs muneribus nobiliter ditauit. In qua ecclesia ad honorem beatissimæ matris Domini Saluatoris venerabilem crexit aram, ante quam thuribulum argenteum collocauit, eiusque ministerio duos prouectæ ætatis homines adhibuit, qui iugiter illic vigilarent atque operam darent, nè vlla vnquam hora thymiamia ibi deesset. Singulis quoque sabbatis cum nouem lectionibus, vt in die Ascensionis sumptio-

Cap. 3.

Nota de p.
petro thy-
miamate.